

Asia: VN/22264/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 a §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä.

Lakiesityksen tarkoitus on seuraava:

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 a §:ää. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia muutettaisiin siten, että hyvinvointialueilla, Helsingin kaupungilla ja HUS-yhtymällä ei jatkossa pääsääntöisesti olisi enää lakisääteistä velvoitetta järjestää kiireellisen hoidon lisäksi välttämättömiksi arvioituja terveydenhuollon palveluja laittomasti maassa oleskeleville henkilöille. Hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän tulisi kuitenkin edelleen järjestää laittomasti maassa oleskeleville lapsille tarvittavat terveydenhuollon palvelut saman laajuisina kuin hyvinvointialueen asukkaille. Lisäksi vakavan pitkäaikaisen vamman tai sairauden vuoksi välttämättömiksi arvioidut terveydenhuollon palvelut sekä välttämättömiksi arvioidut raskauteen liittyvät tai ihmisten välillä tarttuvien tartuntatautien ehkäisyä ja hoitoa koskevat terveydenhuollon palvelut tulisi edelleen järjestää myös laittomasti maassa oleskeleville henkilöille. Lisäksi laittomasti maassa oleskelevalle henkilölle, joka on muun terveydellisen syyn vuoksi erityisen haavoittuvassa asemassa, olisi järjestettävä tämän syyn vuoksi välttämättömiksi arvioidut terveydenhuollon palvelut. Henkilölle alaikäisenä aloitettu hoito olisi järjestettävä hoidon loppuun saakka, vaikka henkilö tulisi täysi-ikäiseksi.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue toteaa seuraavaa:

Lain valmistelutyö on ollut johdonmukaista ja selkeää. Niin ikään lakiesityksen tausta ja tavoitteet on ilmaistu hyvin selkeästi. Lakiesityksen perimmäisenä tavoitteena ovat niin terveydenhuoltojärjestelmän kuin valtiontalouden kantokyvyn turvaaminen.

Lakiesityksessä halutaan turvata kiireellinen hoito kaikille, myös laittomasti maassa oleville. Muuta hoitoa laittomasti maassa oleville ei lakiesityksen mukaisesti tulisi antaa. Lakiesitys sisältää tästä kuitenkin seuraavat poikkeukset:

lapset, joille tulee antaa terveydenhuollon palvelut samassa laajuudessa kuin hyvinvointialueen asukkaille

Lisäksi tulee antaa välttämättömät terveydenhuollon palvelut seuraaville ryhmille:

raskaana olevat

vakavan pitkäaikaisen vamman tai sairauden omaavat henkilöt

tartuntatautien ehkäisy ja hoito

erityisen haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt, kyseistä juurisyytä koskien

Lakiesityksessä mainitut poikkeustapaukset, joille hoito tulee toteuttaa, eivät välttämättä ollenkaan ole helposti ratkaistavissa hoidon tarvetta arvioitaessa. Tämä johtuu useastakin syystä:

onko kyseessä lapsi vai aikuinen?

miten kattavasti hoidon tarvetta arvioitaessa määritellään vakava pitkäaikainen vamma tai sairaus

periaatteessa useimmat tartuntataudit leviävät ihmisten välillä

erityisen haavoittuva asema on haasteellista määritellä.

Hoidon tarpeen arvioinnissa tarvittava selvitystyö saattaa johtaa väärin ratkaisuihin ihan jo kielellisistä seikoista johtuen. Lisäksi selvitystyö vaatii aikaa ja siten kuluttaa taloudellisia resursseja, joilla hoito jo voitaisiin toteuttaa. Tämän lisäksi on erityisesti huomioitava inhimilliset tekijät. Hoidon antamatta jättäminen lisää inhimillistä kärsimystä.

Ylläoleva huomioiden on todennäköistä, että erittäin rajallinen määrä hoitoa tarvitsevista tulee jäämään ilman hoitoa lakiesityksen kriteerien mukaan ja poikkeustapausten selvitystyö kuluttaa resursseja. Siten on vahvasti epäiltävissä, että lakiesityksen tuomat hyödyt valtiontalouden ja terveydenhuollon kantokyvylle jäävät marginaaliksi, mutta inhimillinen kärsimys on vaarassa lisääntyä. Mainituista syistä nykyisessä muodossaan lakiesitys tuottaa tavoitellut hyödyt epätodennäköisesti ja siksi esitys tulisi nykyisessä muodossaan jättää säätämättä laiksi.

Grönlund Juhani
Etelä-Karjalan hyvinvointialue